

Пам'ятка щодо порядку заготівлі деревних соків (березового, кленового та інших видів деревних соків) на землях лісового фонду _____ надлісництва філії «Подільський лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Ця Пам'ятка роз'яснює порядок заготівлі деревних соків на землях лісового фонду _____ надлісництва філії «Подільський лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Пам'ятка розроблена відповідно до Лісового кодексу України, Порядку спеціального використання лісових ресурсів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761, Порядку заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.1996 № 449, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Податкового кодексу України, Закону України «Про Червону книгу України» і призначена для ознайомлення осіб, які мають намір здійснювати заготівлю деревних соків на лісових ділянках.

Відповідно до **статті 72 Лісового кодексу України**, заготівля деревних соків належить до заготівлі другорядних лісових матеріалів, поряд із живицею, пнями, лубом та корою та деревною зеленню. Заготівля другорядних лісових матеріалів є тимчасовим видом використання лісових ресурсів і має здійснюватися без заподіяння шкоди лісу.

Вимоги до заготівлі деревних соків визначені Порядком заготівлі другорядних лісових матеріалів і здійснення побічних лісових користувань в лісах України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23.04.1996 № 449.

Заготівля деревних соків законодавчо заборонена в порядку загального використання ресурсів. На відміну від збирання грибів чи ягід, підсочування дерев потребує механічного пошкодження стовбурів, що може призвести до їхнього інфікування та передчасної загибелі, тому така діяльність дозволена виключно у порядку спеціального використання лісових ресурсів та здійснюється за плату на підставі спеціального дозволу – **лісового квитка**, порядок видачі якого визначений постановою Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. № 761 «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів», із зазначенням обсягів, строків і місць заготівлі та сплатою рентної плати. Самостійний збір соку громадянами «для власних потреб» без лісового квитка є правопорушенням, яке карається

адміністративними штрафами та обов'язковим відшкодуванням збитків за кожне пошкоджене дерево, а єдиним винятком, де збирати сік можна вільно і без жодних дозволів, є дерева, що ростуть на ваших приватних земельних ділянках.

Ресурсною базою для заготівлі соків є:

- ✓ придатні для підсочки дерева спеціально створених для цієї мети насаджень;
- ✓ ділянки лісу, які виділяються за 10 років до рубки головного користування або інших видів рубок (у разі призначення насадження до рубки);
- ✓ пні дерев, зрубаних напередодні соковиділення.

До ресурсної бази не включають деревостани III і нижчих класів бонітету, насадження з діаметром дерев до 20 сантиметрів та за наявності на одному гектарі менш як 50 дерев з діаметром понад 20 сантиметрів.

Сезон підсочки починається з настанням вегетаційного періоду.

Для добування соку на придатних для цього деревах свердлять на висоті 30-50 сантиметрів від поверхні землі канали діаметром до 1,5 сантиметра, завглибшки до 5 сантиметрів (без урахування товщини кори). З метою полегшення свердління зачищають сокирою або стругом кору дерева, не допускаючи пошкодження луб'яного шару.

Перед свердлінням каналів роблять пробні уколи в кору до деревини. Поява краплин соку свідчить про можливість його заготівлі.

Заготівля соків шляхом зарубів і запилів на деревах забороняється.

На деревах діаметром 20-24 сантиметри робиться один канал, діаметром 28-32 сантиметри - два, діаметром 36 сантиметрів і більше - три канали.

У разі коли на дереві роблять два і більше підсочних каналів, вони розташовуються по обводу стовбура на відстані 5-10 сантиметрів з таким розрахунком, щоб із двох каналів сік стікав в один сокоприймач.

Після закінчення сезону канали замазують садовим варом, віконною замазкою, живичною пастою або глиною з вапном. У наступний сезон канали закладають на рівні каналів першого року підсочки з дотриманням установлених інтервалів.

У разі погіршення санітарного стану насаджень заготівля соку припиняється достроково на підставі висновку лісопатолога.

Заготівля деревних соків має здійснюватися з дотриманням загальних вимог охорони праці. До виконання робіт із заготівлі деревних соків допускаються особи, які пройшли медичний огляд, не мають протипоказань за станом здоров'я та ознайомлені з порядком безпечного виконання відповідних робіт.

Під час свердління підсочних каналів необхідно використовувати виключно справний, продезінфікований і правильно заточений інструмент, працювати слід у стійкому положенні, міцно утримуючи інструмент обома руками, щоб уникнути його зісковзування та травмування рук. Особи, які виконують роботи, повинні бути забезпечені відповідними засобами індивідуального захисту (робочими рукавицями, а за потреби – захисними

окулярами для запобігання потраплянню тріски чи стружки в очі). У разі розташування придатних для підсочки дерев на схилах або в місцях зі складним рельєфом додатково враховуються вимоги безпеки, пов'язані з переміщенням і роботою на нерівній поверхні, а також обережність під час перенесення інструменту та ємностей для збору соку. Особи, які здійснюють заготівлю, повинні бути обізнані з небезпечними факторами, характерними саме для цього виду робіт – наявністю кліщів – переносників небезпечних інфекційних захворювань (заготівельникам рекомендується використовувати закритий одяг зі щільно прилеглими манжетами, проводити огляд одягу й відкритих ділянок тіла після завершення роботи в лісі та за потреби застосовувати засоби індивідуального захисту від кліщів, дозволені до використання в Україні), укусами комах, а також особливостями рельєфу лісової ділянки (крутими схилами, вологими й слизькими ґрунтами).

Обсяги заготовленої продукції в межах промислової заготівлі фіксуються відповідно до умов виданого лісового квитка.

На відміну від збору ягід чи грибів, заготівля деревних соків є прямим втручанням у його стан – кожен підсочний канал є пораненням, яке дерево змушене загоювати самотійно. Саме тому дотримання правильної технології заготівлі – від кількості й розташування каналів до своєчасного закриття отворів – має не менше значення для збереження лісу, ніж саме оформлення дозволу.

Просимо мешканців громад звертатися до надлісництва за місцем передбачуваної заготівлі завчасно, до початку сезону сокоруху, для оформлення лісового квитка та отримання роз'яснень щодо відведеної ділянки й маркованих дерев, придатних для підсочки. Наголошуємо, що недотримання встановленої технології заготівлі – зокрема застосування заборонених способів (зарубів, запилів, використання сокири) чи перевищення допустимої кількості каналів на одному дереві – завдає деревам шкоди, яка нерідко є незворотною і може призвести до їх загибелі. Дякуємо всім, хто заготовляє деревні соки з повагою до лісу, за свідоме і бережливе ставлення до природних багатств нашого краю – від цього залежить, чи зможуть майбутні покоління так само милуватися повноциліковими, здоровими лісовими насадженнями нашого краю.